

מדינת ישראל
ועדת ערר לענייני קורונה וחרבות ברזל – מסלול ארצי

ערר 1618-23
ערר 1044-24
(ערר קורונה)

לפני כבוד חברי הוועדה:
ערן עסיס, עו"ד - יו"ר
צבי פרלמוטר, רו"ח - חבר

העוררת: **שנפס הנדסה ושמאות בע"מ, ח.פ. 511298721**
באמצעות עדי פרוביזור

נ ג ד

המשיבה: **רשות המסים**
באמצעות היחידה לטיפול במענק השתתפות בהוצאות קבועות
רחוב בן גוריון 38 רמת גן
מייל: corona.ararim@taxes.gov.il

החלטה

1. העוררת היא חברה המעניקה שירותי שמאות לנכסים פרטיים ולעסקים בעקבות אירועי נזק. העוררת הסבירה כי היא מטפלת באופן שוטף באירועי נזק, בנכסים פרטיים כגון דירות ומסעדות, ובתדירות נמוכה יותר מגיעים לטיפול גם נזקים גדולים בתחום התשתיות.
 2. העוררת הגישה בקשות למענקי הוצאות קבועות בגין תקופות זכאות שונות בהתאם לחוק התכנית לסיוע כלכלי (נגיף הקורונה החדש) (הוראת שעה), התש"ף-2020 (להלן – **חוק מענקי הקורונה**). בהתאם לחוק מענקי הקורונה, בהליכים קודמים, אושרו לעוררת כל המענקים שבגינם הוגשה בקשה.
 3. בהמשך, הגישה העוררת בקשה למענק סיוע בגין החודשים ינואר-פברואר 2022, בהתאם לחוק מענק סיוע לעסקים בשל ההשפעה הכלכלית של התפשטות זן אומיקרון של נגיף הקורונה החדש (הוראת שעה), תשפ"ב-2022 (להלן – **חוק האומיקרון**). בקשה זו נדחתה על ידי המשיבה, בנימוקים הבאים:
- א. נקבע בהחלטה כי הירידה בהכנסות היא "נקודתית" וכי לא נמצא קשר סיבתי בינה ובין האומיקרון.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

- ב. צוין כי כבר בחודשים 01-02/2020 (היינו לפני פרוץ מגפת הקורונה) חלה ירידה בהשוואה לתקופת הבסיס, בשנת 2019, אז אין להניח שהכנסות תקופת הזכאות יהיו שוות לאלו של תקופת הבסיס.
- ג. כמו כן צוין כי גם במהלך שנת 2022 לאחר תקופת האומיקרון לא דווח על מחזורי הכנסות בגובה ההכנסות שדווחו בתקופת הבסיס.
- ד. בסוף ההחלטה העירה המשיבה כך: "בשלב זה הוחלט להסתפק בדחיית הבקשה ללא הטלת קנס גרעון וללא בדיקת מענקים נוספים שכבר אושרו ע"פ הצהרתך" והוסיפה "ראה לדוגמה את מענק 01+02/2021".
4. כנגד החלטה זו הגישה העוררת השגה. ההשגה נדחתה אף היא, מטעמים דומים, שאלו הם עיקריהם:
- א. הוזכרה שוב הירידה בהכנסות בהשוואה בין החודשים 01-02/2022 לבין תקופת הבסיס, והטענה שלא ניתן להניח שההכנסות יהיו שוות בתקופת הזכאות. צוינו חודשים נוספים במהלך שנת 2019 שבהם ההכנסה הייתה נמוכה מאשר בתקופת הבסיס.
- ב. צוין כי המחזור החרוג של 01-02/2019 נבדק ונמצא כי חשבונית ספציפית על סך כ-659 אלף ש"ח הופקה עבור לקוח אחד, ועל פי מייל מבעל העסק ההכנסה הופקה "לאחר פגישות במשך שנתיים וחצי בין השמאים 2016 עד 2019".
- ג. המשיבה ציינה כי גם בתקופת מקבילה בשנת 2023 לא דווח על הכנסה דומה כמו זו שדווחה באופן מאוד חריג בתקופת הבסיס.
- ד. המשיבה הפנתה לפסקי דין שבהם צוין כי ירידת מחזורים שהחלה לפני נגיף הקורונה מהווה ראיה המעבירה את נטל ההוכחה לשכמו של מבקש המענק וטענה כי במקרה זה הנטל לא הורם.
- ה. המשיבה ציינה כי מדובר בעסקה חריגה בגין פעילות שנמשכה יותר משנתיים ולכן נוטרלה מתקופת הבסיס.
5. כנגד החלטה זו הגישה העוררת ערר שמספרו 1618-23 (להלן – **הערר הראשון**).
6. בד בבד עם החלטה זו, החליטה המשיבה לשלול מן העורר את המענק ששולם לו בגין תקופת הזכאות ינואר-פברואר 2021 – מענק שאושר בעבר תוך השוואה לאותה תקופת בסיס שבה נכלל המחזור החרוג שעליו נסובה ההחלטה לעיל. ההחלטה השוללת את המענק הופקה באותו מועד שבו נדחתה ההשגה לעניין מענק האומיקרון ובנוסף זהה.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

לנוסח ההחלטה נוספו המילים "תיקון ההחלטה ע"פ סעיף 12ב", וכן צוין כי התיקון נערך לאחר פניה אל מייצג החברה ולאחר שהתקבלה תגובתו.

7. גם כנגד החלטה זו הגישה העוררת השגה, אשר התבררה בד בבד עם בירור הערר הראשון. השגה זו נדחתה אף היא; בהחלטה הדוחה את ההשגה צוין בקצרה "לאחר עיון בטענות שהעליתם בהשגה, לא מצאתי שיש בהם לשנות ממסקנתי, אשר פורטה במכתב ההחלטה בבקשה, לפיה לא שוכנעתי כי קיים קשר סיבתי בין ירידת המחזורים ובין הקורונה. גם לאחר עיון חוזר, מסקנתי הנה, כי הגורם לירידת המחזורים אינו קשור לקורונה".

8. כנגד החלטה זו הגישה העוררת ערר שמספרו 1044-24 (להלן – הערר השני).

9. כאן המקום להעיר כי לנוכח מלחמת חרבות ברזל, שפרצה לאחר שהוגש הערר הראשון בגין תקופת האומיקרון, חל עיכוב בבירור הערר. ביני וביני, קיבלה המשיבה החלטה בהשגה לתקופת הזכאות ינואר פברואר 2021, והוגש הערר השני – זמן קצר לפני המועד שנקבע לדיון בערר הראשון. בנסיבות אלו, ולנוכח הדמיון הרב בין ההחלטות, הורינו על קיום דיון מאוחד.

10. להלן נעמוד אפוא על טענות הצדדים בשני תיקי הערר במאוחד, תוך התייחסות נפרדת לטענות המיוחדות לתקופות הזכאות השונות.

טענות העוררת

11. בכתב הערר טענה העוררת כי העיסקה הגבוהה מחודש פברואר 2019 אינה חריגה, שכן היא מהווה חלק אינטגרלי מהפעילות הרגילה של העסק. העוררת הסבירה כי בהערכות שמאות בגין נזקים משמעותיים לוקח פרק זמן רב עד אשר חברת הביטוח מאשרת את השמאות ואת ההחזר המגיע ללקוח ורק לאחר מכן משלום הלקוח לשמאי את שכר טרחתו ומופקת חשבונית. העוררת הדגישה כי המשיבה בדקה רק עיסקה אחת וטענה כי לא נלקח בחשבון סוג העסק והעובדה כי עסקאות רבות הן בגין שירותי שמאות מתמשכים.

12. כדוגמה לכך, הצביעה העוררת גם על ההכנסה שנרשמה בחודש דצמבר 2020 – דוגמה נוספת להכנסה גבוהה בגין שירות מתמשך, שאינו חריג או חד פעמי. לצד זאת צוינו דוגמאות נוספות לשמאות שהכנסה בגינם צפויה בשנים הקרובות.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

13. העוררת טענה כי בהתאם לפסיקה ניתן לשלול את מענק האומיקרון רק אם קיימים ממצאים מובהקים המעידים על היעדר קשר סיבתי, ולא די בטענה של אי חזרה למחזורי הבסיס או בתנודתיות גרידא.
14. העוררת הדגישה כי היא עובדת באופן שוטף עם לקוחות מתחום המסעדות, בתי קפה, משרדים, דירות וקבלנים. כיוון שבעת הסגרים המסעדות ובתי הקפה היו סגורים וחלקם אף נעלמו משוק העבודה, חלה ירידה משמעותית בכמות הנזקים. לצד זאת, בתקופת הסגר לא היה לחברה אישור נסיעה בכבישים ולכן החברה קיבלה פחות עבודות חדשות. העוררת הדגישה כי אחד מעובדי החברה המשמעותיים, ברוך שנפס, היה בן 74 בשנת 2021, ומפאת גילו השתייך לקבוצת סיכון ולכן מיעט בקיום פגישות מחוץ לביתו – אף שהדבר הכרחי בעת ביצוע עבודות שמאות. עוד נטען כי עובד משמעותי נוסף, בועז שנפס, נדבק בנגיף האומיקרון בחודש ינואר 2022, שהה בבידוד במשך שבוע, והמשיך גם לאחר מכן לסבול מתופעות לוואי שערכו את חזרתו לעבודתו הסדירה.
15. העוררת העירה כי גם העובדה שביקשה וקיבלה מענקים ב-7 תקופות זכאות מעידה על קיומו של קשר סיבתי. לצד זאת, העוררת הצביעה על נתוני הכנסותיה בתקופות מאוחרות יותר וטענה כי מסוף שנת 2022 חלה עליה והתאוששות בהכנסותיה.
16. העוררת הדגישה כי המענק מחושב על פי המחזורים המדווחים, וטענה כי המחוקק לא כיוון לכך שתיערך בדיקה פרטנית של כל חשבונת הכנסה בעסק. לצד זאת העירה העוררת כי גם אם תתקבל הטענה ותנוטרל ההכנסה החריגה מתקופת הבסיס, עדיין קיימת ירידת מחזורים בשיעור של 35% בהשוואה למול תקופת הזכאות.
17. במענה להערה בקשר להכנסה הגבוהה שהתקבלה בחודש דצמבר 2020 (קרי, בתקופת הקורונה), הדגישה העוררת כי הכנסה זו אינה מעידה על השפעות המגפה, שכן השמאות שבגינה הופקה ההכנסה החלה בחודש ספטמבר 2019.
18. במענה להערה נוספת של המשיבה, טענה העוררת כי אין מקום להתייחס לחישובים חלופיים המבוססים על ממוצע הכנסותיה בתקופות השונות – הן בשל ההשפעה הנמשכת של מגפת הקורונה על הכנסותיה, והן לנוכח העובדה שההשפעה האפשרית של החישוב הממוצע לא הובאה בחשבון בחישוב הזכאות בתקופות שהמענק לגביהן כבר אושר.
19. לבסוף, טענה העוררת כי אין מקום לאיום המרומז המשתמע מהחלטה הדוחה את הבקשה, ממנה ניתן היה להבין שמענקים אחרים ייפגעו אם יינקטו הליכים נוספים. העוררת הזכירה החלטות קודמות של הוועדה בהן צוין כי מדובר בהתנהלות חמורה שיש בה כדי לפגוע בזכות הגישה לערכאות.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

טענות המשיבה

20. המשיבה טענה כי מחזור ההכנסות של העוררת בתקופת הבסיס הנדונה – ינואר-פברואר 2019 – היה חריג בכל קנה מידה, הן ביחס לכלל דיווחי העוררת בתקופות השונות, והן ביחס לדיווחי חודשים ינואר-פברואר בשנים קודמות. המשיבה הדגישה כי מדובר בעבודה שהתמשכה על פני שנתיים וחצי, מ-2016 עד 2019, כך שמדובר במקרה חריג שלא נכון להביאו בחשבון בתקופת הבסיס. לטענת המשיבה, מחזורי ההכנסות של העוררת כלל אינם תנודתיים אלא נעו סביב 200 אלף ש"ח בכל תקופה זו חודשית, כאשר החריג היחיד לכך הוא בתקופת הבסיס.
21. המשיבה הדגישה כי גם כיום, בחלוף זמן רב לאחר מגפת הקורונה והתפרצות האומיקרון, לא הגיעה העוררת למחזורי הכנסות דומים לאלו שהיו לה בשנת הבסיס בכלל ובתקופת הבסיס בפרט. לטענת המשיבה, בחינת מחזורי ההכנסות הממוצעים לפני התפרצות האומיקרון ולאחריה אינה משקפת כל פגיעה עקב האומיקרון כנדרש בחוק.
22. המשיבה הצביעה על ההכנסה הגבוהה הנוספת שהייתה לעוררת בחודש דצמבר 2020 – לעמדת המשיבה העובדה שהכנסה זו הופקה בתקופת הקורונה מחזקת את היעדרו של הקשר הסיבתי, שכן היא מלמדת שהמגפה לא מנעה מהעוררת להפיק הכנסות דומות.
23. טענה נוספת שהועלתה בכתב התשובה היא כי במהלך שנת 2019, עוד לפני מגפת הקורונה, חלה ירידה בהכנסות – אינדיקציה המעוררת ספק לגבי הקשר הסיבתי ומעבירה את נטל ההוכחה אל כתפי העוררת. עוד נטען כי העובדה שמחזור ההכנסות בשנת 2020 היה גבוה מזה של שנת 2021, אף שבתקופה זו שררו הגבלות רבות יותר, מעידה אף היא על היעדר קשר סיבתי למגפה.
24. לטענת המשיבה, היה על העוררת לצרף אסמכתאות לטענה כי הסגרים גרמו לירידה בנזקים. מעבר לכך, המשיבה הפנתה להסבריה של העוררת עצמה – על כך שצפויות לה הכנסות נוספות בגין שמאוויות שחלו בשנת 2021 – הסברים המעידים על כך שבתקופות אלו העוררת לא נפגעה.
25. המשיבה ביקשה לדחות את הטענת בדבר השפעה נמשכת של מגפת האומיקרון – לטענת המשיבה לא ניכרת ירידה בחודשי מאי-יוני 2022, והטענות לכך שהפגיעה נמשכה דווקא לחודשים יולי עד ספטמבר 2022 נטענו בעלמא ללא אסמכתאות.
26. עוד ביקשה המשיבה לדחות על הסף את הטענה שהעוררת נפגעה בתקופת האומיקרון עקב סגרים והיעדר אישור נסיעה, שכן בתקופת האומיקרון לא היו סגרים.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

דיון והכרעה

27. ביום 14.3.2024 קיימו דיון באמצעים טכנולוגיים. בתום הדיון הציעה הוועדה לצדדים הצעת פשרה, ואולם משלא הושגה הסכמה לגביה, הגיעה עת ההכרעה.

28. לאחר שבחנו את מכלול טענות הצדדים באנו לכלל מסקנה כי יש לקבל את הערר לגבי תקופת הזכאות ינואר-פברואר 2021 ולהותיר מענק זה על כנו, שכן לא הייתה הצדקה מובהקת לשלול בדיעבד את הזכאות למענק; ולצד זאת לגבי תקופת האומיקרון, לא מצאנו כי העוררת עמדה בנטל להוכיח את קיומו של קשר סיבתי. להלן נעמוד בהרחבה על טעמי החלטתנו.

רקע נורמטיבי – קשר סיבתי ושילת זכאות עקב טעות

29. אחד התנאים לזכאות למענקי הקורונה הוא קיומו של קשר סיבתי: המענק יינתן כאשר ירידת המחזורים נובעת מההשפעה הכלכלית של נגיף הקורונה (ראו סעיף 8(2) לחוק מענקי הקורונה; סעיף 2(4) לחוק האומיקרון).

30. קשר סיבתי אינו מהווה יסוד עובדתי; מדובר במונח משפטי שניתן לקבל הערכה לגביו על יסוד עובדות רלוונטיות. כך למשל, במקרה הרגיל, כאשר לעסק ישנן הכנסות יציבות ירידת המחזורים מתרחשת בדיוק עם פרוץ מגפת הקורונה, סמיכות הזמנים מהווה סמן ברור לקיומו של קשר סיבתי (ראו ערר 1398-23 קונטנטו מסעדות בע"מ נ' רשות המסים, ניתן ביום 25.7.2023). נתונים אחרים, כגון דפוסי הכנסה חריגים או ממצאים אחרים, עשויים לעורר סימני שאלה לגבי קיומו של הקשר הסיבתי גם במקום שקיימת ירידת מחזורים.

31. אינדיקציות וממצאים לעניין הקשר הסיבתי לעולם אינם מוחלטים. קשה להוכיח שירידת המחזורים נבעה בהכרח כתוצאה ממגפת הקורונה, ובה במידה, קשה לקבוע על סמך ממצא זה או אחר שגורם אחר היה הגורם הבלעדי לירידת המחזורים ושמגפת הקורונה לא השפיעה על ההכנסות בעסק. ברוב המקרים, גם לאחר הליך בירור המתקיים בפני ועדת הערר, המסקנה המתקבלת לעניין קיומו של הקשר הסיבתי משקפת רמת הסתברות מסוימת, לכאן או לכאן.

32. על רקע זה, נקבע בפסיקה כי ירידת המחזורים כשלעצמה מקימה חזקה בדבר קיומו של קשר סיבתי, ודי בנתונים המעידים על ירידת המחזורים בכדי לבסס את הזכאות למענק. עם זאת, במקרים שבהם המשיבה מציגה אינדיקציות העלולות להעיד על היעדר קשר סיבתי, הנטל להוכחת הקשר הסיבתי עובר אל כתפי העוסק (בר"מ 7502/22 רשות המסים נ' בוריס פודולסקי, ניתן ביום 22.1.2023; להלן – עניין פודולסקי; וראו גם עמ"נ

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

עמ"נ 27710-06-21 ב.ג בטחון הצפון אבטחת מוסדות, ליווי טיולים ומתן שירותי רפואה בע"מ נ' רשות המסים בישראל, ניתן ביום 3.1.2022, פסקה 53 לפסק הדין; להלן – עניין ב.ג בטחון).

עיסקאות חריגות

33. אחד הממצאים העשויים לעורר ספק לגבי הקשר הסיבתי הוא כאשר מחזור ההכנסות בתקופת הבסיס הוא גבוה באופן חריג. במקרה כזה, עשויה לעלות שאלה האם ההכנסה החריגה נובעת מפעילות עסקית חד פעמית או חריגה, שלא הייתה צפויה לחזור על עצמה בעתיד, או שמא מדובר בהכנסה שגרתית של העסק, הפועל ממילא במתכונת תנודתית (ראו ערר 1277-21 נורט' סטאר טכנולוגיות בע"מ נ' רשות המסים, ניתן ביום 14.10.2021; להלן – עניין נורט' סטאר). בעניין נורט' סטאר נקבע כי ניתן לבחון את אופי ההכנסה החריגה; במקרים שבהם נמצא שהיא חלק מפעילותו הרגילה של העסק אין מקום לנטרל ולהפחית את ההכנסה מחישוב המענק.

34. בהקשר זה, ראוי להבהיר כי יש להימנע מפרספקטיבה "חשדנית" יתר על המידה. ככלל, עסקים נוטים לעשות עסקים באופן הרגיל שלהם. בעסקים רבים ההכנסות מבוססות על פרויקטים או על שירותים בהיקפים משתנים, וגובה ההכנסות ממילא משתנה ממקרה למקרה. עצם העובדה שקיימת הכנסה גבוהה במיוחד בנקודת זמן נתונה, אינה מעידה, בדרך כלל, על מצב חריג. ייתכנו מצבים שבהם הסכום הגבוה הוא ביטוי להכנסה חד פעמית שאינה צפויה לחזור על עצמה, ואולם יש להיזהר מפני קיצוץ המענק דווקא במקום שבו הוא מגיע, בגין ההכנסות הגבוהות של העסק. מקום שבו המשיבה רואה לנכון לבחון את מקור ההכנסה החריגה, מן הראוי לבחון את הדברים בזהירות, ובטרם קבלת החלטה יש לברר מהם דפוסים העסקיים הרגילים של העסק, ואגב כך – האם מדובר בהכנסה חריגה ובאיזה מובנים.

תיקון טעות ושליטת מענק

35. שיקולים מיוחדים מתעוררים כאשר עומדת בפני המשיבה החלטה על שליטת מענק שכבר אושר בעבר. כפי שהובהר בפסיקה, המשיבה רשאית לערוך תיקון בהחלטותיה הקודמות, עקב טעות או עובדות חדשות, ומדובר בסמכות רחבה (ראו סעיף 12(ב) לחוק מענקי הקורונה). עם זאת, כפי שהוזכר בעבר, הקביעה כי מדובר בטעות צריכה להיות מובהקת (ראו ערר 2415-22 מעלה אדומים – מפעלי תרבות בע"מ (חל"צ) נ' רשות המסים, ניתן ביום 13.11.2023, פסקה 46 להחלטה).

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

36. כאשר הטעות העומדת על הפרק היא בסוגיית הקשר הסיבתי, ונשקלת שלילת המענקים בדיעבד, המבחן המשפטי הוא שונה מאשר המקרה שבו שאלת הקשר הסיבתי נבחנת לכתחילה. בכדי לקבוע שנפלה טעות בהחלטה הקודמת, ושלא קיים קשר סיבתי אין די ב"אינדיקציות" או בממצאים המותירים סימני שאלה כלליים בלבד (ראו ערר 1266-23 אסף גלב – אנדי פרויקטים נ' רשות המסים, ניתן ביום 9.5.2023; ערר 1315-23 ספ סמרט פרינט בע"מ נ' רשות המסים, ניתן ביום 14.12.2023).

37. בטרם ההחלטה על שלילת מענקים קודמים בעילה של היעדר קשר סיבתי, על המשיבה לאתר את הגורם לירידת המחזורים ולהציג ראיות לכך שמגפת הקורונה לא פגעה בהכנסות. לעניין זה, לא די בסימנים מחשידים העולים מדיווחי ההכנסות, כגון הכנסה חריגה או מחזור תנודתי; אם המשיבה סבורה שיש לנתונים אלה משמעות והם מעידים על היעדר קשר סיבתי, היא יכולה להוסיף חקר ולבחון באופן מעמיק יותר אם נתוני העסק, ורק אם היא מאתרת ממצא פוזיטיבי אחר שיש בו כדי להסביר את הירידה בהכנסות, ניתן לקבוע שהמענק היה בגדר טעות (ראו ערר 1594-23 אבו אלעולא ייזום והשקעת בע"מ נ' רשות המסים, ניתן ביום 30.4.2024).

38. נזכיר כי בעת הפעלת סמכות התיקון בדיעבד, המשיבה נדרשת לפעול בזהירות, ועליה לתת לעוסק הזדמנות להשמיע בפניה את טענותיו בטרם קבלת ההחלטה (ראו ערר 1626-22 יורם ברק – שמאות מקרקעין בע"מ נ' רשות המסים, ניתן ביום 18.7.2022). את טענות העוסק יש לבחון בלב פתוח ובנפש חפצה; ייתכן כי הסברים שיוצגו בשלב זה יעוררו ספק לגבי ההחלטה שמדובר ב"טעות", ויש לבחון אם אכן לא ניתן לשלול תרחישים סבירים אחרים שמתישבים עם הטענות לעניין הקשר הסיבתי. כמו כן, גם אם המשיבה השתכנעה שנפלה טעות בהחלטה הקודמת, עליה לשקול את סוגיית ההסתמכות. הזמן שחלף מאז שניתן לעוסק המענק עשוי לבסס אצלו אינטרס הסתמכות לגיטימי. יש לאזן בין עוצמת הפגם בהחלטה המקורית והאינטרס הציבורי בתיקון מצד אחד, לבין אינטרס ההסתמכות של העוסק מן העבר השני (ראו עניין יורם ברק; ערר 1537-23 אנטואן סלפיתני נ' רשות המסים, ניתן ביום 26.3.2024).

אופי ההכנסה החריגה בתקופת הבסיס

39. הערר שלפנינו נסוב על הכנסה גבוהה במיוחד שהייתה לעוררת בחודשים ינואר-פברואר 2019, שהיא תקופת הבסיס הן לעניין תקופת הזכאות ינואר-פברואר 2021, והן לעניין תקופת האומיקרון, בחודשים ינואר-פברואר 2022. בתקופת הבסיס דיווחה העוררת על הכנסה בסך של כ-984 אלף ש"ח. מתוך סכום זה, סך של 659.5 אלף ש"ח התקבל בגין עיסקה אחת – שמאות בגין נזק במפעל תרכובות ברום; יתרת ההכנסות, בסך של כ-325 אלף ש"ח, התקבלו מעיסקאות אחרות שאותן מקיימת העוררת באופן שוטף.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

40. המשיבה טענה כי העיסקה הגדולה היא חריגה, וכיוון שכך – היא לא הייתה צפויה לחזור על עצמה, ואילו העוררת טענה כי מדובר בעיסקה שגרתית, וגם אם הסכום שלה הוא חריג – מדובר בהכנסה שעשויה להתקבל מעת לעת.

41. לטעמנו, הממצאים שהציגה המשיבה לצורך הקביעה שמדובר בעיסקה חריגה היו מעטים ודלים מדי. אכן, בתקופת הבסיס הושלמה עיסקה גדולה במיוחד, שהעוררת עבדה עליה במשך שנתיים וחצי. אולם בכך לא די. לא ניתן להסתפק בבחינת הרקע לעיסקה אחת בלבד, ולציין אגב כך כי היא חריגה. כדי לקבוע כי מדובר בהתנהלות חריגה, ובעיסקה שלא צפויה לחזור על עצמה – היה על המשיבה לערוך השוואה נרחבת יותר, ולהתחשב במאפייני העסק.

42. מדובר בעסק בתחום השמאות, והעיסקה הנדונה היא עסקת שמאות. כשמדובר על אירוע נזק גדול, המאפיינים משתנים בהתאם – התמורה היא גבוהה יותר, התהליך הוא ארוך וממושך, וגם התדירות נמוכה – עיסקאות כאלו מתקיימות לעיתים רחוקות יותר. המשיבה לא בחנה את אופי העיסקה, ואף לא בחינה באיזו תדירות מתקיימות עיסקאות כאלו, אלא הסתפקה בקביעה כי העיסקה היא חריגה.

43. נזכיר כי הנטל שמוטל על המשיבה גבוה אף יותר בבואה לבסס את שלילת המענק בגין תקופת הזכאות ינואר-פברואר 2021, שכבר שולם. אין די באינדקציות המעוררות סימני שאלה ובחששות כלליים. בכדי לשלול מן העוררת את המענק, לא ניתן להסתפק ב"העברת נטל הראיה". המשיבה נדרשת להציג ממצאים ממשיים המעידים על הטעות – ובמקרה זה, על האופי החריג של העיסקה. במקרה זה, מאפייני העסק מתיישבים דווקא עם טענת העוררת – מדובר בעיסקה רגילה, המשתייכת לליבת הפעילות של העוררת.

האם ומתי צפויה ההכנסה לחזור על עצמה

44. יחד עם זאת, התמונה המלאה שהתבררה עם בירור הערר היא מורכבת יותר. העוררת טענה כי לא מדובר בהכנסה חד פעמית, והפנתה את תשומת הלב להכנסה גדולה אחרת שאירעה בחודש דצמבר 2020 – בגין שמאות שתחילתה בחודש ספטמבר 2019. עוד טענה העוררת לשמאויות גדולות אחרות שבהן החלה בשנים אלו וההכנסה מהם צפויה להתקבל בהמשך.

45. טענה זו הייתה לחרב פיפיות בידיה של העוררת – אם הכנסה דומה הופקה בתקופת הקורונה, הרי שהמגפה לא מנעה מן העוררת להפיק את אותן הכנסות. טענה זו לא נטענה על ידי המשיבה מלכתחילה, אך היא צצה דווקא על רקע טענות העוררת; מדובר בעיסקאות גדולות שאכן צפויות לחזור על עצמן מעת לעת, לרבות בתקופת הקורונה, אך

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

גובה ההכנסה ותדירותה משתנה, ולכן לא ניתן לצפות לכך שהכנסה דומה תחול דווקא בתקופות הזכאות הנדונות. מתבקשת אפוא השאלה מהי התדירות של הכנסות אלו ומתי ניתן לצפות להן.

46. לפיכך, בחנו את הנתונים על מנת לנסות לחלץ תשובה לשאלה מהי התדירות הצפויה של עסקאות גדולות אלו. בדיווחי ההכנסות הדו-חודשיים לשנים 2017-2018 לא ניתן למצוא עדות להכנסה בסדר גודל דומה; הדיווחים המתאימים האחרים הם, כאמור, בחודש פברואר 2019, ובחודש דצמבר 2020 – שני אירועי הכנסה בלבד, בהפרש של כמעט שנתיים. ניתן לשער אפוא שהכנסה כגון זו עשויה להופיע בתדירות של אחת לשנתיים. גם בדיון שנערך בפנינו, טען מנהל העוררת כי אירועי נזק כאלו מגיעים לפתחו "כל שנתיים שלוש" (פרוטוקול הדיון, עמ' 5 שורה 1).

47. אולם בפועל, בשנים 2021-2023, לא הצליחה העוררת לייצר הכנסה דומה. נציגי העוררת ציינו הליכים שונים הנוגעים לנזקים גדולים, שעם סיומם עשויה העוררת לזכות בהכנסה גבוהה (חלק מהדוגמאות שצוינו הן בסדר גודל דומה ואחרות בסדר גודל נמוך יותר). במועד הדיון נטען כי חשבונית גדולה הופקה לאחרונה (קרי, בתחילת חודש מרץ), אולם מדובר בחשבונית בהיקף פחות גדול (לטענת העוררת כ-430 אלף ש"ח).

48. מהם הטעמים שבגינם לא הצליחה העוררת להפיק הכנסה גדולה כפי שהופקה בתקופת הבסיס? זוהי למעשה השאלה העומדת ביסוד הערר. לטענת העוררת, מדובר בתוצאה של מגפת הקורונה; העוררת נותנת מענה ללקוחות שפונים אליה בהתאם לאירועים העסקיים שפוקדים אותם, ולשיטת העוררת – היעדר פעילות בהיקף גבוה נובעת מהמצב במשק בכללותו. המשיבה מצידה טוענת כי מועד ההכנסה הינו אקראי, ולא ניתן לצפות להכנסות דומות דווקא בתקופת הזכאות.

49. מצד אחד, יש היגיון מסוים בעמדת המשיבה. העוררת הצליחה להפיק הכנסה דומה רק בשתי הזדמנויות שונות, וקשה לקבוע האם הכנסות אלו היו בהכרח צפויות להתקבל באופן עקבי וסדיר. גם אם כן, קשה לקבוע באיזו תדירות, וקשה להוכיח מכך באופן ברור שהיעדרן של הכנסות אלו בתקופות הנדונות נבע ממגפת הקורונה.

50. מן העבר השני, יש היגיון מסוים גם בעמדת העוררת. העוררת הצליחה בשתי הזדמנויות שונות לקבל הכנסה גבוהה בגין נזקי תשתית שאירעו לפני מגפת הקורונה, ואילו בכל השנים שלאחר מכן לא הצליחה בכך. הלכה למעשה, בתקופת הקורונה לא התרחשו אצל לקוחותיה של העוררת נזקי תשתית שהצריכו חוות דעת שמאית ושהיו עשויים להניב לעוררת הכנסות דומות – ועובדה זו משתקפת ברמת ההכנסות הנמוכה יותר של העוררת בשנים 2021-2023. בהיעדר ראיה אחרת, ישנו היגיון מסוים בהנחה שהדבר נובע מהרמה הנמוכה של הפעילות במשק בתקופת הקורונה.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

51. העררים שלפנינו נסובים על מענקים בגין שתי תקופות זכאות – ינואר-פברואר 2021 ומענק האומיקרון, בגין ינואר-פברואר 2022; את שני המענקים הללו מבקשת העוררת לבסס על ירידת המחזורים שנבעה מאותה הכנסה גבוהה בתקופת הבסיס, שהעוררת לא הצליחה לשחזר בשנים אלו. אולם כאמור, בכל אחד מהמענקים, נטל הראיה הוא שונה – בגין תקופת הזכאות ינואר-פברואר 2021 שולם מענק מלא, והמשיבה מבקשת לבסס את קביעתה כי המענק שולם בטעות, וכי הקשר הסיבתי לא התקיים; ואילו בגין תקופת האומיקרון לא שולם מענק, והעוררת היא זו שנדרשת להוכיח את הקשר הסיבתי, לנוכח הספקות שהעלתה המשיבה.

52. לטעמנו, לנוכח הקושי לברר ולהוכיח באמות מידה מספקות האם ומתי בדיוק הייתה צפויה להתקבל הכנסה כזו, ולנוכח התמונה העובדתית המעורפלת, ניתן לבסס את תוצאת העררים הללו על נטלי הראיה המוטלים על הצדדים.

53. בכל הנוגע לתקופת הזכאות ינואר-פברואר 2021, המשיבה היא זו שנדרשת לבסס את ההחלטה על שלילת המענק, ועיקר הנטל מוטל עליה. המשיבה לא הצליחה להוכיח שתשלום המענק האחד והיחיד ששולם לעוררת בגין ההכנסה הגבוהה בתקופת הבסיס היה בגדר טעות. אם יוצאים מתוך הנחה שהכנסה דומה אמורה להתקבל בערך אחת לשנתיים, או אף למעלה מכך, ניתן היה לצפות להכנסה כלשהי בסדר גודל דומה בין השנים 2021-2023. הכנסה כזו לא התקבלה, ולא מן הנמנע כי הייתה זו תוצאה של מגפת הקורונה. הקביעה שמדובר בטעות ושלא התקיים קשר סיבתי אינה מבוססת די הצורך. אין די בסימני השאלה שהוצגו על ידי המשיבה בכדי לבסס את שלילת המענק בדיעבד – בוודאי בהתחשב בשיקולי ההסתמכות הלגיטימיים של העוררת.

54. מנגד, בנוגע למענק האומיקרון, העוררת היא זו שנדרשת להרים את נטל הראיה להוכחת טענותיה. הנתונים בנוגע להכנסות הגבוהות והחריגות אינם עקביים, והעוררת אמנם הראתה מקרה נוסף שבו נרשמה הכנסה דומה אך לא מעבר לכך. קשה לקבוע אם ומתי הייתה צפויה הכנסה נוספת מעין זו. הדברים אמורים בפרט לנוכח העובדה שכבר אושר לעוררת מענק לתקופת הזכאות ינואר-פברואר 2021 – מענק המבוסס על כך שצפויה הייתה הכנסה דומה. גם לעמדת העוררת, הכנסה כזו צפויה לכל היותר אחת לשנתיים, ואין מקום לזכותה במענק נוסף, מעבר לזה שכבר אושר לה בגין התקופה המקבילה בשנה הקודמת.

55. לא נעלמה מנגד עינינו סמיכות הזמנים שבין ההכנסה הגבוהה, שהתקבלה בחודש דצמבר 2020, ובין המענק המבוקש בגין תקופת הזכאות ינואר-פברואר 2021. לכאורה, קשה לומר שהעוררת הייתה צפויה לקבל הכנסה גבוהה נוספת בסמיכות רבה כל כך להכנסה גבוהה שכבר התקבלה. אולם בעת הנוכחית, הדברים נבחנים מנקודת מבט רחבה יותר.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

העובדה שהכנסות גבוהות אלו – שיסודן בשמאוויות שבוצעו לפני מגפת הקורונה – פסקו לאחר מגפת הקורונה, מלמדת כי טענות העוררת אינן משוללות יסוד.

56. לא למותר להעיר כי העיתוי המדויק שבו מתקבלות הכנסות אלו הינו אקראי – התשלום בפועל בגין השמאות מועבר לעוררת לאחר שהלקוח שנפגע מקבל את התשלום. אם מצאנו כי העוררת הייתה צפויה לקבל הכנסה כזו אחת לשנתיים (או לכל הפחות, טענה זו לא נסתרה ברמה המספקת בכדי להצדיק שלילת המענק) – אין משמעות סטטיסטית לשאלה אם תקופת הזכאות הנבחנת סמוכה למועד התקבולים הקודם או לא. שתי תקופות זכאות שונות מצויות בטווח השנים שלאחר ההכנסה האחרונה שהתקבלה, ובנסיבות העניין, מצאנו לנכון לאשר את מענק אחד בלבד, שממילא כבר אושר לעוררת בעבר.

57. מסקנת הביניים העולה מהדברים לעיל היא כי לא היה מקום לשלול את המענק שהעוררת קיבלה בגין תקופת הזכאות ינואר-פברואר 2021, ואולם בנוגע למענק האומיקרון – אין להביא בחשבון את ההכנסה הגבוהה שבתקופת הבסיס (בהמשך החלטתנו נתייחס לשיקולים נוספים הנוגעים למענק האומיקרון).

שלילת מענק ינואר-פברואר 2021 – פגמים נוספים

58. כאמור לעיל, נחה דעתנו כי העוררת זכאית למענק בגין תקופת הזכאות ינואר-פברואר 2021, וכי ההחלטה על שלילתו אינה מבוססת די הצורך. עם זאת, ראינו לנכון להדגיש כי בהתנהלות המשיבה בהחלטה זו נפלו פגמים נוספים, הראויים לביקורת.

59. ראשית, ההחלטה בנוגע לתקופת הזכאות ינואר-פברואר 2021 לא התקבלה בחלל ריק, אלא אגב ההשגה שהגישה העוררת בנוגע לתקופת האומיקרון. העוררת הזכירה את הרמז שנשתל לעניין זה בהחלטה שעליה הוגשה ההשגה – בה צוין שהוחלט "להסתפק" בשלילת מענק האומיקרון, וכי ההחלטה נכונה "שלב זה" בלבד – תוך אזכור מפורש למענק שאושר לתקופת הזכאות ינואר-פברואר 2021. קשה להשתחרר מהרושם המאיים העולה מההחלטה, שהייתה עלולה להניא את העוררת מלהביע התנגדות ומלהגיש השגה. כביכול, המשיבה רומזת שאם העוררת תעבור מ"שלב זה" לשלב הבא שבו מתבררות הטענות, היינו, לשלב ההשגה, המשיבה לא "תסתפק" בבירור ענייני של הטענות, ותנקוט כנגד העוררת צעדים נוספים.

60. עוד יש להעיר כי כלל לא ברור מה ראתה המשיבה לציין כי לא תטיל על העוררת קנס גרעון. המשיבה מוסמכת להטיל קנס גרעון רק במקרים שבהם חלה התרשלות בהגשת התביעה למענק. המחלוקת בנושא הקשר הסיבתי ראוייה אמנם לדיון, אך קשה להעלות על הדעת לאיזו התרשלות כיוונה המשיבה בהקשר זה. גם בעניין זה, אזכור הסמכות

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

לקנוס את העוררת, בהקשר תמוה שעל פניו לא מתאים לסיטואציה, עלול ליצור רושם של כוונה מאיימת.

61. ועדות הערר העבירו ביקורת לא מעטה על ניסוחים "מאיימים" שיצאו מתחת ידה של המשיבה, שמהם עולה הרושם שיבולע לעוסק אם יגיש השגה או ערר כנגד החלטה (ראו ערר 1054-23 מוסקט טיולי בוטיק בע"מ נ' רשות המסים, ניתן ביום 4.4.2023; ערר 1363-23 דיגיטל ניוז ופרסום בע"מ נ' רשות המסים, ניתן ביום 28.5.2023 (פיסקאות 44-45 להחלטה); ערר 1437-23 ספין עסקים בע"מ נ' רשות המסים, ניתן ביום 25.10.2023 (וראו הפירוט הנרחב בפיסקה 119 להחלטה). שוב ושוב התבקשה המשיבה לחדול מניסוחים אלו, ועדיין נאלצות ועדות הערר לשוב ולדון במקרים שבהם ה"איום" מומש והתקבלה החלטה הנוספת לרעת העוסק.

62. אנו יוצאים מתוך הנחה שהמשיבה לא התכוונה להלך אימים על העוררת, ולא התכוונה להניא אותה מלהגיש השגה כמקובל ובהתאם לזכויותיה החוקיות. ייתכן שבשלב המוקדם שבו נבחנו הדברים המשיבה טרם בחנה את כל ההשלכות וראתה לנכון לציין זאת. אולם הרושם המתקבל מהניסוח הוא מאיים, לפחות בעיני המתבונן מהצד, והעוררת היא לא היחידה שחשה בכך. שומה על המשיבה לחדול מהערות מעין אלו, שאינן תואמות את המצופה ממנה כרשות מינהלית.

63. פגם נוסף בהחלטה זו נוגע לשיקולי החלטה לגופו של עניין. כפי שהובהר לעיל, כאשר עומדת על הפרק החלטה על שלילת מענקים שאושרו בעבר, אין די בכך שהמשיבה מוצאת שאירעה טעות, ויש להביא בחשבון גם את שיקול ההסתמכות הלגיטימי של העוסק. עיינתי בהחלטה שנמסרה לעורר, כמו גם בהחלטה בשלב ההשגה, ולא מצאתי עדות לכך שהמשיבה נתנה משקל כלשהו לשיקול ההסתמכות. אפילו בכתב התשובה, שנערך בשום שכל וכולל פירוט רב בנוגע לרקע הנורמטיבי ולמכלול השיקולים הרלוונטיים – לא ראתה המשיבה לנכון להזכיר ולו ברמז את שיקול ההסתמכות של העורר. ברי כי המשיבה אינה בת חורין להתעלם משיקול ההסתמכות. הקלות שבה המשיבה נוקטת בצעד של שלילת מענק, מבלי ששיקול ההסתמכות מובא בחשבון, ראוייה לביקורת.

64. לצד זאת, נעיר כי על פניו נראה שאירע פגם נוסף בהתנהלות בשלב ההשגה. בהחלטה בהשגה מיום 14.1.2024 צוין כך: "לאחר עיון בטענות שהעליתם בהשגה, לא מצאתי שיש בהם לשנות ממסקנותי.... לפיה לא שוכנעתי כי קיים קשר סיבתי..." (ההדגשות נוספו). ניכר כי מי שערך את החלטה בשלב ההשגה הוא אותו גורם שקיבל את החלטה המקורית – החלטה שעליה נסובה ההשגה. גם עניין זה כבר נדון בעבר בהחלטות הוועדה בעבר – מדובר בפרקטיקה לא רצויה (ראו ערר 1581-23 אי.די.סי.אס. נ' רשות המסים, ניתן ביום 28.12.2023, פסקה 70 ואילך). הליך ההשגה נועד לכך שעניינה של המשיגה יבחן מחדש, וככל שהוא מבוצע בידי אותו גורם שקיבל את החלטה המקורית,

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

הדבר עשוי לסכל את תכלית ההליך. נציין אמנם כי עניין זה לא הוזכר על ידי הצדדים ולא ראינו לנכון אלא להעיר על כך בשולי הדברים.

האם העוררת זכאית למענק בגין תקופת האומיקרון

65. העוררת טענה כי גם אם מנטרלים את העיסקה החריגה מההכנסות בתקופת הבסיס, קיימת ירידת מחזורים שיש להביא אותה בחשבון בחישוב המענק. נוכח התוצאה שאליה הגענו בנוגע למענק ינואר-פברואר 2021, נותר לבחון את ההשפעה של עניין זה על מענק האומיקרון.

66. בכתב התשובה, המשיבה טענה כי בנטרול ההכנסה החריגה, הכנסות העסק הינן יציבות, וכי הכנסות העוררת בתקופת הזכאות אינן שונות מההכנסות שהיו לה לפני פרוץ הקורונה, בכפוף לתנודתיות טבעית. לעמדת המשיבה, ירידת המחזורים נובעת באופן אקראי מעיתוי ההכנסה הגבוהה שנרשמה בחודש פברואר 2019 – הא ותו לא. בעניין זה, ראינו לנכון לקבוע כי הצדק עם המשיבה.

67. בנטרול ההכנסה הגבוהה שדנו בה בהרחבה לעיל, הכנסותיה של העוררת בשנת 2019 בכל תקופה זו חודשית נעו בין כ-122 אלף ש"ח לכ-348 אלף ש"ח. תנודתיות בטווח דומה מצויה גם בדיווחי ההכנסות של העוררת לשנים קודמות (כאשר בשנים 2017-2018 טווח התנודתיות רחב מעט יותר, הן כלפי מעלה והן כלפי מטה). בתקופת הזכאות, הכנסותיה של העוררת (בחודשים 1-2/2022) עמדו על כ-209 אלף ש"ח.

68. אם כן, בהשוואה לשנת 2019, הכנסות העוררת בתקופת הזכאות לא היו נמוכות במיוחד. ירידת המחזורים של העוררת ניכרת רק אם נערכת השוואה בין ההכנסה בתקופת הבסיס להכנסה בתקופת הזכאות, אלא שלנוכח התנודתיות – קשה להשתחרר מהרושם שמדובר בהשוואה אקראית ובירידת מחזורים מקרית.

69. ממוצע ההכנסות לשנת 2019, בנטרול ההכנסה הגבוהה שנדונה לעיל, עומד על כ-252 אלף ש"ח. השוואה בין נתון זה לבין הכנסות העוררת בפועל בתקופת הזכאות מעידות אמנם על ירידה, אך מדובר בירידה של כ-17% בלבד. בשים לב לתנודתיות הטבעית, שגורמת ממילא ל"ירידות" ו"עליות", כביכול, ברמה הדו חודשית, לא נראה שמדובר בירידה עקב התפרצות האומיקרון. גם אם אחד מעובדיה המרכזיים של העוררת חלה בנגיף האומיקרון, לא מצאנו שהיה לכך ביטוי מובהק בהכנסותיה של העוררת בתקופה זו. בהיעדר ממצאים חריגים, סביר יותר שמדובר בביטוי שגרתי לתנודתיות הטבעית בהכנסות העוררת.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

70. לא למותר להעיר כי קיים שוני בין ההכנסות הגבוהות שהיו לחברה בשנת 2019, לבין רמת ההכנסות שהיו לה בשנים 2022-2023. ההכנסות אחרי תקופת האומיקרון היו נמוכות יותר, ורמת ההכנסות הייתה די דומה לרמת ההכנסות בתקופת האומיקרון עצמה. בשנת 2022, בחודשים רבים אחרי האומיקרון, רשמה העוררת הכנסות נמוכות מ-100 אלף ש"ח; במונחים דו חודשיים, ממוצע ההכנסות בחודשים מרץ-דצמבר 2022 עמד על כ-203 ש"ח – דהיינו, בתקופת הזכאות הכנסות העוררת היו גבוהות מהממוצע באותה שנה. גם בשנת 2023 ההכנסות נותרו ברמה דומה – ההכנסות בתקופת האומיקרון היו כמעט זהות להכנסות הממוצעות מחודש מרץ 2022 עד סוף דצמבר 2023. זו ראייה נוספת לכך שלא חלה כל פגיעה בהכנסות העוררת בתקופת האומיקרון, וש"ירידת המחזוריים" כביכול מהווה ביטוי לתנודתיות בלבד.

71. על רקע זה, איננו רואים מקום לקבוע כי העוררת זכאית למענק כלשהו בגין תקופת האומיקרון. אכן, עיקר טענות המשיבה נסובו על נטרול ההכנסה החרیגה, ועל כך דנו בהרחבה לעיל. אולם גם לאחר נטרול ההכנסה החרیגה, לא ניתן לבסס את המענק על חישוב אריתמטי עיוור. כיוון שמצאנו כי הכנסות העוררת בתקופת הזכאות היו בגדר הממוצע התקופתי, ובהיעדר ממצאים חריגים אחרים, נשמט הבסיס לטענה שמדובר בירידת מחזוריים שנבעה כתוצאה מהתפרצות האומיקרון.

72. לא למותר להעיר כי ההכנסה הגבוהה שהייתה לעוררת בתקופת הבסיס (לרבות החלק שאינו נובע מההכנסה הגבוהה והחרیגה) – שימשה בסיס לחישוב המענק המלא שהעוררת נהנתה ממנו בתקופת הזכאות ינואר-פברואר 2021. מענק זה, שכאמור לעיל קבענו כי יש להותירו ברשות העוררת, מחושב ממילא על הצד הגבוה, והובאו במסגרתו כל ההכנסות הגבוהות שהיו לעוררת בתקופת הבסיס. לא מצאנו בסיס לטענת העוררת כי היא נפגעה גם בתקופת האומיקרון, באופן שמקנה לה זכאות למענק נוסף בהשוואה לאותה תקופה.

סיכום ומסקנות

73. מכל הטעמים המפורטים לעיל, החלטנו לקבל את הערר בחלקו – העוררת תהא זכאית למענק בגין תקופת הזכאות ינואר-פברואר 2021, ולא תהא זכאית למענק בגין תקופת האומיקרון.

74. הערנו לעיל כי ההחלטה בעניין תקופת הזכאות ינואר-פברואר 2021 לקתה בפגמים מינהליים. ראשית, בניגוד לפסיקות המנחות בנושא זה ואף בניגוד לפסיקות ברורות של הוועדה במקרים קודמים, שיקול ההסתמכות של העוררת לא כובד, ולמצער לא הובא לידי ביטוי בהחלטות המשיבה או בעמדות שהוצגו בפני הוועדה. שנית, המשיבה הוציאה תחת ידיה החלטה בנוסח שעלול להשתמע ממנו איום מרומז בדבר נקיטת הליכים

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

נוספים; ניסוחים אלו עלולים להרתיע עוסקים והם מגלמים פגיעה פוטנציאלית בזכות הגישה לערכאות. על רקע פגמים אלו, חרף התוצאה המורכבת שאליה הגענו, החלטנו לפסוק כנגד המשיבה את הוצאות העוררת בסך של 5,000 ש"ח.

75. יתרת המקדמות ששולמו לעוררת בגין מענק האומיקרון, בניכוי סכום ההוצאות האמור לעיל, יוחזר למשיבה בתוך 90 ימים (או בהסדר תשלומים אחר שייקבע בתיאום עם גורם מוסמך מטעם המשיבה).

זכות ערעור בפני בית המשפט המחוזי, בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים, בתוך 60 יום.

ניתנה היום, ה' אייר תשפ"ד, 13/05/2024, בהעדר הצדדים.

1618-23

צבי פרלמוטר, רו"ח
נציג ציבור

ערן עסיס, עו"ד
יו"ר הועדה